

D-N

3/3 1948

Isoleringens försvarare

Trots allt hade statsrådet Skölds söndagsartikel om vår utrikespolitik en förtjänst: den minskade oron för att diskutera sakfrågan och uppkallade genom sin svaghet mera rimliga anhängare av isoleringspolitiken att försvara sin ståndpunkt. Så dålig är väl ändå inte vår motivering, detta tycks ha varit den naturliga reaktionen hos en rad tidningsmän.

Svenska Morgonbladet hävdar i en artikel som i vissa hänseenden är klagande att en internationell samverkan för att säkra freden mot expansionen från öster är obehövlig. "Blir Sverige anfallt", skriver tidningen, "är det naturligtvis ett betydande västmaktsintresse att komma Sverige till hjälp, oberoende av tidigare allianser eller ej. Dylka kan däremot ytterligare skärpa det internationella läget och helt slå

sönder det svaga underlag varpå FN bygger sitt arbete."

Det första och riktigaste av dessa skäl lider av avgörande svagheter. Sannolikt skulle västmakterna hjälpa oss om vi nu blev anfallna. Men allt talar för att denna hjälp i framtiden kan garanteras blott genom att Sverige visar sin vilja att motstå ryska aktioner genom en positiv hållning till samverkanstanken. Om vi utgår från att vårt oberoende icke kan säkras annat än med hjälp från väster, varför skall vi då avvisa varje förslag om att försäkra oss om denna hjälp? En sådan inställning uppfattas, och måste uppfattas, som ett bevis på att vår politiska kurs är osäker eller att vi rent av redan är på väg in i den ryska maktsfären: den blir därför ett hinder mot den hjälp som anses nödvändig. Klart är också att en på förhand avtalad och i viss mån planerad hjälp blir av helt annan effektivitet än en improviserad stödaktion. Än viktigare är dock att det i första rummet inte är fråga om att få hjälp vid angrepp, utan att genom samverkan göra ett angrepp otänkbart och därigenom säkra freden.

Vad tidningens övriga motiv beträffar är det tillräckligt att uppställa frågan: Tror verkligen någon i dessa dagar att motsättningarna skärps ytterligare genom att Sverige deklarerar sin position? Skulle Ryssland bli mera benäget till krig genom att det stötte på en fast och överväldigande mäktig front av notoriskt fredsivrare stater? Är det icke naturligare att med professor Montgomery förklara att en samverkan är "det säkraste försvaret för freden" och "skulle kunna göra det möjligt att utan nya katastrofer nå fram till en tid då det måhända öppnar sig utsikter till ett verkligt samarbete med Ryssland"?

Stockholms-Tidningens motive-ring är — det visar hela isoleringsideologins bräcklighet — nästan rakt motsatt Svenska Morgonbladets. Dels betvivlar man att USA vill garantera oss hjälp — samma USA som enligt Svenska Morgonbladet kommer att hjälpa oss oberoende av löften och garantier. Svaret härpå är att USA:s statsledning upprepade gånger betonat värdet av en samverkan mellan de europeiska demokratierna och sin redobogenhet att stödja dem. USA är icke en stat som begär eller framtvingar biståndspakter; villkoret för sådana är en positiv vilja hos de stater som biståndet avser. Skulle USA vägra hjälp — varför förutsätta en sådan omkastning, som skulle göra hela debatten meningslös?

Tidningen hävdar också att västmakterna inte kan hjälpa: deras försvar är för svagt. Tror man verkligen detta? Tror man alltså att Ryssland av ren hygglighet avhåller sig från aktioner exempelvis mot Grekland eller Turkiet? I samma andedrag talas med all rätt om behovet av ett starkt svenskt försvar. Men inte kan väl meningen vara att påstå att vårt försvar men inte västmakternas skall avskräcka från angrepp? Stockholms-Tidningen och Norrköpings Tidningar hävdar vidare att vi utan en samverkan "åtminstone till en början" skulle kunna stå utanför, inte "omedelbart bli ett stridsområde". De tycks alltså anta att vi efter all sannolikhet blir angripna hur vi än gör, men att angreppet vid samverkan skulle komma tidigare än eljest. Varför vi kunde antas få en sådan nådatid antydes inte, och ej heller klargöres att huvudskälet för en samverkan är att den kan antas hindra varje angrepp.

De citerade tidningarnas inlägg är emellertid ägnade att föra debatten framåt; de visar en alltmera spridd insikt om att det gäller allvarliga problem, som inte löses med fraser efter hrr Undéns och Skölds mönster. På mindre än en månad har händelsernas tryck gjort att den stora utrikesdebatten i riksdagen verkar spökeparad.

Hr Höglunds senaste inlägg är av intresse på annat sätt. Då han betecknar anhängarna av en samverkan som aktivister eller krigshetsare bekräftar han sina motståndares värsta misstankar. USA:s demokrater, Englands och Frankrikes socialister, de är krigshetsare enligt hr Höglund — liksom enligt Stalin och kommunisterna. Inte en antydning om hotet från öster, om den ryska expansionen! Det är mannen som leder socialdemokratin i Stockholm — den socialdemokrati som av statsministern säges stå kommunismen främmande. Arm i arm som första namn inom partiet skall hrr Erlander och Höglund taga in i riksdagen — under Morgon-Tidningens försäkringar om att dubbelspel är partiet främmande.

Vårt utrikesläge överskuggar i dag alla andra problem. Borde inte alla demokrater kunna ena sig om att söka nå en samlingslinje innan det är för sent? Det gäller livet, svenskarnas liv som oberoende folk.